

Limba și literatura română

PRIETENII PĂDURII

A fost odată un om care avea o pădure la care ținea foarte mult. La umbra ei deasă găsea adăpost de soarele arzător al verii, păsărelele îl încântau cu trilurile lor melodioase, iar florile îl îmbiau cu parfumul lor proaspăt.

Într-o zi, plimbându-se prin pădure, văzu o pasăre care lovea cu putere în trunchiul unui copac. O urmări și observa că se mută de la un pom la altul, tot lovind scoarța copacilor cu ciocul.

„Cum? Ciocănitoarea îmi strică pădurea?” gândi omul nostru.

Și din ziua aceea începu să alunge păsările din pădure și să le strice cuiburile.

Păsările s-au speriat și au părăsit pădurea.

Cu timpul, gândacii, omizile și alte insecte, care nu se mai temeau acum de păsări, se înmulțeau și împânziseră pădurea. Omizile lacom mâncau frunzele copacilor, gândacii mișunau prin iarbă și pe trunchiurile copacilor, iar insectele își depuneau ouăle sub scoarța acestora, îmbolnăvindu-i.

Stăpânul pădurii nu mai avea acum un loc în care să se odihnească. Dacă se așeza pe iarbă, gândacii îl deranjau; umbra se împuținase, căci copacii își lăsaseră crengile jos, supărați.

Omul nostru, necăjit, a început să se gândească cum să salveze pădurea. Și-a dat seama că a greșit alungând păsările și că trebuie să le aducă înapoi.

A început să construiască mici căsuțe în fiecare copac și să aseze grăunțe în ele. Deși le-a fost teamă la început, atrase de hrana bogată, grăunțe și insecte foarte multe, păsările au început să se întoarcă în pădure. Așa omul nostru a salvat pădurea.

Iar voi, copii, dacă treceți printr-o pădure în care auziți cântec de păsărele, să știți că este o pădure fericită!

A. Înțelegerea textului

1. Ce deținea omul din poveste?
2. Ce făcea el în pădure?
3. De ce se supără omul pe ciocănitoare?

4. Ce s-a întâmplat apoi cu pădurea?
5. Ce greșeală a făcut omul?
6. Cum a reușit el să aducă din nou păsările în pădure?
7. Ce înseamnă „pădure fericită” în textul dat?

B. Interpretarea textului

1. Ce este o pădure?
2. De ce credeți că omul a alungat păsările din pădure?
3. Ce ați fi făcut voi dacă erați în locul omului?

C. Fonetică, lexic, morfo-sintaxă

1. Despărțiți în silabe cuvintele: *umbră, parfum, proaspăt, înmulțeau, odihnească, împruținase, înapoi, grăunte, întoarcă, cântec.*
2. Identificați 5 cuvinte care conțin diftongi și 3 cuvinte care conțin triftong.
3. Scrieți cel puțin câte 3 derivate pentru cuvintele: **om, pădure, plimb, a observa, bolnav, supărat, a aduce, a construi, a gândi, copil.**
4. Găsiți sinonimele cuvintelor: *adăpost, triluri, a se speria, mișunau, supărați, a alunga, a așeza, fericită, copac, a părăsi.*
5. Precizați valoarea morfologică a cuvintelor subliniate: odată, un om, o pădure, păsărelele, au părăsit, (omizile) lacom, (omul)necăjit, mici(căsuțe), le-a fost, (pădure) fericită.
6. Alcătuiți propoziții cu cuvintele: *odată/o dată; deși/deși.*
7. Precizați funcția sintactică a cuvintelor subliniate în textul de mai sus.
8. Explicați folosirea virgulei în structura: „Iar voi, copii, dacă treceți printr-o pădure...”.
9. Precizați principalul mod de expunere folosit în textul de mai sus.

Limba și literatura română

Un bulgăre de zăpadă

Edmondo de Amicis

Ninge întruna. S-a întâmplat ceva trist azi dimineață cu zăpada, când am ieșit din școală. Băieții, cum ajunseră pe Corso, începură să se bată cu bulgări făcuți cu zăpadă din aceea jilavă, care, când o strângi în mâini, se face tare ca piatra. Trecea multă lume pe trotuare. Un om le strigă:

— Astâmpărați-vă băieți! În minutul acela se auzi un vaiet îngrozitor ce venea din partea cealaltă a trotuarului și un biet bătrân, căruia îi căzuse pălăria, șovăi și își acoperi ochii cu amândouă mâinile, iar un băiețel care stătea lângă dânsul strigă din toate puterile: "Ajutor, ajutor!" Un bulgăre de zăpadă lovise pe bietul bătrân drept în ochi.

Băieții se împrăștiară într-o clipă. Eu mă aflu la ușa librăriei, unde intrase tata, și văzui că vin mulți dintre camarazii mei, care se vârău prin mulțime și se prefăceau că se uită pe la galantare. Printre ei erau: Garrone, cu veșnica lui bucată de pâine în mână, Coretti, Zidărașul și Garoffi, băiatul care strânge timbre poștale.

În jurul bătrânului se adunase multă lume. Un gardist amenința și întreba în dreapta și în stânga:

— Cine a azvârlit? Spuneți care din voi? Și pipăia mâinile băieților, ca să vadă care din ei le avea ude. Garoffi stătea lângă mine, galben ca turta de ceară și tremura ca varga.

— Nu vreți să spuneți cine a azvârlit? strigă iar gardistul.

Atunci auzii pe Garrone zicând încet lui Garoffi:

— Haide, du-te de mărturisește! N-ar fi păcat să lași pe altul, să fie prins în locul tău? Nu e nimic, fă-ți datoria!

— Mi-e frică, nu îndrăznesc!

— Prinde inimă! Haide, că vin și eu cu tine!

Gardistul și multe alte persoane întrebau mereu:

— Cine-a fost? Cine a putut săvârși o astfel de faptă? Bietul bătrân! Sticla de la ochelari i-a intrat în

ochi, l-a orbit!... Ștrengarilor!... Mișeilor!

Săracul Garoffi, era așa de aiurit, că de-abia se putea ține pe picioare.

— Vino! îi zise Garrone cu glas hotărât. Haide, nu te teme, lasă că te apăr eu! și apucându-l de braț îl împinse înainte, susținându-l ca pe un bolnav.

Lumea pricepu și mai mulți ridicară pumnii asupra lui Garoffi; dar, Garrone apărându-l, strigă:

— Nu cumva ați vrea să săriți zece oameni asupra unui biet copil!

Toți se retraseră și gardistul, luând pe Garoffi de mână, îl duse la o cofetărie, unde se afla rănitul.

Recunoscui îndată pe bietul bătrân. Era un funcționar, care locuia cu un nepoțel al său în al patrulea cat din casa noastră. Îl așezaseră pe un fotoliu și-i puseseră comprese la ochi.

— N-am făcut înadins! spunea polițistului, bietul Garoffi, plângând și pe jumătate mort de frică.

Vreo doi

oameni îl îmbrânciră în cofetărie, strigându-i:

— În genunchi! Ștrengarule! Cere-i iertare în genunchi! Alții îl și trântiră în genunchi.

În minutul acela două brațe zdrăvene îl ridicară de jos și un glas puternic strigă:

— Nu, domnilor!

Era directorul nostru, care văzuse și auzise tot.

— O dată ce băiatul a avut curajul să-și mărturisească greșeala nimeni nu mai are dreptul să-l umilească!

Se făcu o tăcere generală.

— Acum, zise directorul lui Garoffi, cere-i iertare!

Garoffi, plângând cu hohot, îmbrățișa genunchii bătrânului care-i puse mâna pe frunte și-l mângâie cu blândețe. Deodată, toți cei de față, înduioșați strigară:

— Scoală-te copile! Scoală-te și pleacă liniștit: du-te acasă.

Tata mă scoase din gloată și, când ajunserăm în uliță, îmi zise:

— Spune-mi, Enrico, ce ai face tu într-o astfel de împrejurare: ți-ai mărturisi și tu greșeala ca Garoffi?

— Da, tată, îi răspunsei.

— Jură-mi că ai face așa!

— Ți-o jur, iubite tată!

Citește cu atenție lectura “*Un bulgăre de zăpadă*” și răspunde la întrebări:

A. Înțelegerea textului:

- a) Ce nume de copii apar în text?
- b) Cine povestește întâmplarea?
- c) Ce a pățit bătrânul?
- d) De ce nu voia să recunoască Garoffi?
- e) Cine l-a încurajat pe el să-și recunoască fapta?
- f) Cine l-a salvat pe vinovat din mâinile oamenilor?
- g) Precizează titlul și autorul textului de mai sus.

B. Interpretarea textului

- a) Tu cum crezi că putea fi evitată această întâmplare neplăcută?
- b) Ce alt titlu consideri că ar fi potrivit textului de mai sus ?
- c) Tu ce ai fi făcut dacă erai în locul băiatului ?
- d) Este bine să ne recunoștem fapta atunci când greșim ? Motivează răspunsul.
- f) Enumeră cel puțin 5 cuvinte prin care putem defini vârsta copilăriei.

C. Povestește textul pe scurt. Atenție la ordinea evenimentelor, la scrierea cu alineate, scrierea corectă a cuvintelor și ortogramelor. Pune semnele de punctuație corespunzătoare.

D. Fonetică și vocabular

1. Desparte în silabe cuvintele: *ninge, întruna, librărie, ochelari, cofetărie.*
2. Găsește sinonime potrivite în context pentru cuvintele: *întruna, jilave, se împrăștiară, camarazi, galantare, a azvârli, ștregar, înduioșați, gloată, a mărturisi.*
3. Scrie cel puțin câte trei derivate pentru cuvintele: (a se) întâmpla, (a) ieși, piatră, (a) întreba, (a) spune.
4. Alcătuieste propoziții în care cuvintele: **vin, sare**, să aiba câte 2 sensuri diferite.
5. Construiește enunțuri cu următoarele cuvinte: *întruna/într-una; mie/mi-e; ai/a-i.*

Texte pentru dictări

Ne-a/nea

5. A venit iarna.Fulgii de nea cad peste tot.Se apropie și vacanța.Doamna ne-a spus:

-Aveți grijă!Vacanța nu înseamnă să mergeți doar la săniuș.Trebuie să vă ajutați și părinții!

Dar credeți că o ascultam?Gândul ne era afară la pătura pufoasă de nea.Și ne gândeam ce mult ne-a așteptat săniuța!

Doamna a înțeles și ne-a dictat tema pentru vacanță.Apoi ne-a lăsat să plecăm.Ce fericire !

Ne-am /neam

6. Ne-am pregătit să mergem în pădure.Ne-am luat mâncare și apă.Am plecat de dimineață.Ce liniște !Neam de vietate nu mișcă.Oare eram singuri ?

-Mor,mor ,mor !

Ne-am speriat grozav !Dar ce sa vezi?Era moș Ion ,pădurarul. El ne-a întrebat :

-Încotro,voinicilor?

Am răspuns:

-Ne-am gândit să facem o excursie pe aici.

Moșul ne atenționează:

-Aveți grijă!Acum câteva zile ne-am întâlnit cu un mistreț. Să nu îl întărâtați. Se supără. Plimbare plăcută !

cel/ce-l

7. Dorin este la tablă.Mircea nu aude prea bine ce spune. El îi spune lui Doru :

-Ce-l întreabă doamna pe Dorin?

Doru îi răspunde:

-Care dintre cuvinte este verb?

-E simplu. Cel din stanga este verbul.

-Acum ce-l mai întreabă?

-Îl întreabă ce-l sperie așa tare.

-Aceasta e chiar o întrebare bună. Ce-l sperie? Nu cred că îl sperie ceva.

-Cui îi pasă ce crezi tu? râde Doru.

